



# Birštono versmės

www.sb.lt

ŠIAULIŲ BANKAS

už terminuotuosius indėlius  
litas – 9,55 proc.  
metinių palūkanų ir daugiau!

Jaunimo g. 3, Birštonas, tel.: (8 319) 67 022, 67 023

## „Padėjau ant delno savo mažutę Ustronę“

(Stanislovas Moravskis)

Susitikimo vietos pakeisti negalima. Taip tikriausiai pasakytų daugelis vieno žymiausių XIX amžiaus memuaristų Stanislovo Moravskio kūrybos gerbėjų, rašytojo gimtadienio proga susirenkančių buvusiam Ustronės dvare, Jundeliškėse.

Šiomet tradiciniais tapę Stanislovo Moravskio skaitymai vyko jau septintą kartą. Kasmet gimtiniėje minimas gimtadienis atsiveria vis nauja detale. Mes jau turėjome progos daugiau sužinoti apie svarbiausius Stanislovo Moravskio gyvenimo ir kūrybos bruožus, jo politines pažiūras, klausėmės vertimų iš jo kūrinių, pažinome Ustronės dvarelį savininką ir kaip tautosakininką, ir kaip liaudies dainų rinkėją. Pernai vykusiu skaitymu tema buvo „Stanislovas Moravskis ir medicina“, o šiemetiniam rašytojo gimtadieniui jo kūrybos tyrinėtoja, istorijos m. dr. Reda Griškaitė parengė ypatingą dovaną – Stanislovo Moravskio knygą „Nuo Merkinės iki Kauno“.

Tai – jau antroji mediko ir rašytojo lietuvių kalba išleista knyga. Pirmoji, „Keleri mano jaunystės metai Vilniuje. Atsiskyrelio atsiminimai (1818–1825)“ buvo išspausdinta 1994 metais. Joje daugiausia vietos buvo skirta Vilniaus gyvenimo aktualijoms atspindėti, o štai praėjusį šeštadienį pristatyta „Atsiskyrelio gavendą“ (tokia knygos

paantraštė) sudaro dešimt apybraižų apie Merkinės, Nemunaicio, Alytaus, Punios, Nečiukų, Jiezno, Ustronės ir kitų Panemunių miestelių, kaimelių ir dvarelių praeitį, paįvairintą nestandartinėmis rašytojo išvalgomis, svarstymais tu vietovių istorijos ir dabarties temomis.

Kodėl buvo pasirinktas būtent šis Moravskio tekstas? Todėl, kad, kaip sakė dr. Reda Griškaitė, tai – vienas gražiausių ir nuoširdžiausių rašytojo kūrinių, savotiška išpažintis. Būtent šiame tekste, pasak knygos rengėjos, atidesnis skaitytojas galės įminti ir dvi svarbiausias Moravskio gyvenimo paslaptis. Pasirinktas dar ir todėl, kad tai – programinis tekstas, deklaruojantis esminius moralinius Ustronės Atsiskyrelio prioritetus, bet visų pirma – tikrą, stiprią, nebanalią meilę savo kraštui, jo istorijai, gamtai ir žmonėms. Ypač tiems, su kuriais ir šalia kurių gyveno Stanislovas Moravskis.

Skaitydami „Atsiskyrelio gavendą“, mes dar artimiau galėsime pažinti ir Nemuno kilpos apglėbtą Buklą, ir siauresnį pusiasalį – Žvė-

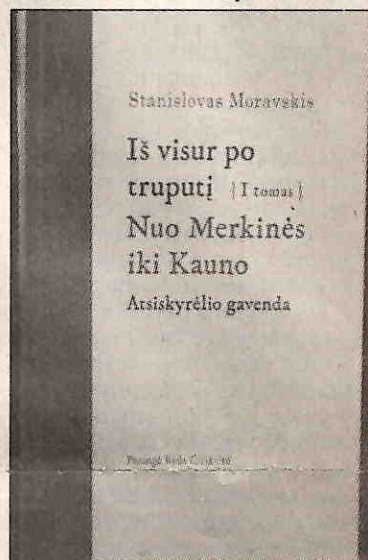
rinčių, ir tiesiog nuo Nemuno kranto į Prienus žiūrintį Birštono dvarą, ir Pacų rūmus Jiezne, ir, žinoma, „... tarp Buktos ir Jiezno, virš žydros Verknės kabantį lizdelį – ant delno padėtą visą mažutę Ustronę“. O įžanga į pažintį su knygoje publikuojamais tekstais tapo aktorių Virginijos Kochanskytės ir Petro Venclovo skaitomi fragmentai iš „Atsiskyrelio gavendos“, ir knygos rengėjų pasidalijimai patirtais išpuodžiais. Ir dr. Reda Griškaitė, ir knygoje spausdinamų nuotraukų autorius, alpinistas Vladas Vitkauskas sakė, kad keliaudami tuo pačiu kadaise Moravskio nužymėtu maršrutu, jie patyrė didelį pažinimo džiaugsmą.

Džiaugsmą, kuriuo jie pasidalino su visais, susirinkusiais į pasimatymą su Stanislovu Moravskiu ir ieškančiais savo Ustronės... Jų, ieškančių savo nuošalės, kur, pasak Moravskio, galėtų pasišnekėti su savo siela, matyt, tik daugės, nes „Nuo Merkinės iki Kauno“ kelias į žmones, prasidėjęs autoriaus gimtiniėje, tęsis. Birštono viešosios bibliotekos parengto projekto, kurį parėmė Lietuvos kultūros ministerija, dėka knyga bus pristatyta Merkinėje, Kaune ir JUNGESCO būstinėje Vilniuje.

Ramutė Šimukauskaitė



Jundeliškėse susirinkę Stanislovo Moravskio bičiuliai nuo Merkinės iki Kauno kelio lydimi aktorių Virginijos Kochanskytės ir Petro Venclovo bei gitaristo Sauliaus S. Lipčiaus.



Vilniaus dailės akademijos leidyklos direktorius Marius Iršėnas ir knygos dailininkė Sigutė Chlebinskaitė pirmąsias, dar dažais kvepiančias knygas įteikė Birštono savivaldybės meri Nijolei Dirginčienei ir renginio organizatoriams Birštono viešosios bibliotekos direktorei Alinai Jaskūnienei, Nemuno kilpų regioninio parko kultūrologai Dainorai Šaltieniai ir „Gyvenimo“ laikraščio redaktorei Ramutei Šimukauskaitei.



Susirinkusieji į šventę visada ragauja jundeliškietės Danutės Sinevskienės suslėgtų labai gardžių sūrių ir „Prienu duonos“ pagamintos giros. Šiomet dvaro vaišių stalą papildė ir butrimoniškių atvežtas šimtalapis.



Birštono savivaldybės merė N. Dirginčienė ir bibliotekos direktorė A. Jaskūniene dėkoja knygos sumanytojai ir rengėjai Redai Griškaitėi. Savivaldybės suvenyrai taip pat buvo įteikti ir Vladiui Vitkauskui, S. Chlebinskaitėi, M. Iršėnui ir knygos redaktorei Rimai Mekaitei.



Audronės Venslovienės ir Ramutės Šimukauskaitės nuotraukos



Būtų nuodėmė atvažiuoti į Jundeliškės ir nepavaikšioti senąją liepų alėją, menančią St. Moravskio gyvenimo metus dvarelyje. Pirmas iš kairės – plastikos chirurgas medicinos m. dr. Saulius Špokevičius, taip pat „užsidegęs“ S. Moravskio kūrybinio palikimo puoselėjimu.